

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

BUDAK / TÜRKİYE DAVASI

(Başvuru no. 69762/12)

KARAR

8. Madde • Konuta saygı • Başvuranın evinde kanuna aykırı bir şekilde arama yapılması • Arama için iki teyit eden tanığın varlığına ilişkin yerel yasal hükme riayet edilmemesi • Sözleşme'nin gerektirdiği üzere “kanuna uygun olarak” yapılmayan arama
6 § 1. Madde (ceza yönü) • Adil yargılanma • İç hukuk kapsamında “kanuna aykırı” olarak değerlendirilen, başvuranın evinde gerçekleştirilen arama esnasında bulunan delillerin kullanılması • Söz konusu delilin, iç hukuk veya Sözleşme ihlal edilerek elde edildiğine dair kanıtlanmış bir iddia karşısında yerel mahkemelerin uygun bir yanıtının olmamasının adil yargılanma gereklilikleriyle ilke olarak bağdaşmaması • Arama esnasında bulunan esas delillerin, ilgili yerel usuli güvenceler uygulanmaksızın kullanılmasının aleyhindeki yargılamaların bütününe başvuran açısından adaletsiz hâle getirmesi

STRAZBURG

16 Şubat 2021

Kesinleşme Tarihi
16 Mayıs 2021

İşbu karar, Sözleşme'nin 44 § 2 maddesinde öngörülen koşullar çerçevesinde kesinleşmiştir. Bazı şekli değişikliklere tabi tutulabilir.

© T.C. Adalet Bakanlığı, 2021. Bu gayri resmî çeviri, Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığı tarafından yapılmış olup, Mahkeme açısından bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Bu çeviri, davanın adının tam olarak belirtilmiş olması ve yukarıdaki telif hakkı bilgisiyle beraber olması koşulu ile Adalet Bakanlığı, İnsan Hakları Dairesi Başkanlığına atıfta bulunmak suretiyle ticari olmayan amaçlarla alıntılanabilir.

Budak/Türkiye davasında,

Başkan

Jon Fridrik Kjølbros,

Hâkimler

Marko Bošnjak,

Aleş Pejchal,

Egidijus Kris,

Branko Lubarda,

Pauline Koskelo,

Saadet Yüksel,

ve *Bölüm Yazı İşleri Müdürü* Stanley Naismith'in katılımıyla Daire olarak toplanan Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (İkinci Bölüm),

Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine, bir Türk vatandaşı olan İbrahim Halil Budak'ın ("başvuran") Mahkemeye, İnsan Hakları ve Temel zgrlklerin Korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca, 24 Eylül 2012 tarihinde yapmış olduğu başvuruyu (69762/12),

Başvurunun Türk Hkmetine ("Hükümet") bildirilmesi kararını,

Tarafların beyanlarını dikkate alarak,

19 Ocak 2021 tarihinde yapılan kapalı müzakerelerin ardından,

Söz konusu tarihte kabul edilen aşağıdaki kararı vermiştir:

GİRİş

1. Başvuru, başvuranın evinde gerçekleştirilen aramadan dolayı, Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında, başvuranın konutuna saygı gösterilmesi hakkının ihlal edildiği ve söz konusu arama esnasında kanuna aykırı şekilde elde edilen delillerin başvuranı mahkûm etmek amacıyla kullanılmasından dolayı ceza yargılamalarının adil olmadığı iddiasına ilişkindir. Başvuru ayrıca, Sözleşme'nin 6 ř 3 (d) maddesi kapsamında başvuranın K.ř. adlı kişiye soru yneltemediği iddiası ile ilgilidir.

OLAYLAR

2. Başvuran, 1985 doğumlu olup İzmir’de tutuklu bulunmaktadır. Başvuran, İzmir Barosuna kayıtlı Avukat M. Rollas tarafından temsil edilmiştir.

3. Hükümet, kendi görevlisi tarafından temsil edilmiştir.

4. Dava konusu olaylar, taraflarca ileri sürüldüğü şekliyle, aşağıdaki gibi özetlenebilir:

I. K.Ş. ALEYHİNDEKİ CEZA YARGILAMALARI

5. K.Ş., 30 Ocak 2007 tarihinde, yasa dışı bir örgüte üye olduğu şüphesiyle, Türkiye’nin doğusundaki bir şehir olan Van’da polis tarafından yakalanmış ve sorgulanmıştır. Sorgu sırasında, K.Ş., yasa dışı örgüte ilişkin işinde kendisine yardım etmeyi kabul eden, “İbrahim” adında biriyle tanıştığını belirtmiştir. “İbrahim”, yasa dışı örgüte yeni eleman kazandırma hususunda kendisinden talepte bulunmasına rağmen, K.Ş. bu talebi yerine getirmemiştir.

6. Polis memurları, 31 Ocak 2007 tarihinde, K.Ş.’ye birçok fotoğraf göstermiş ve K.Ş.’den yasa dışı örgütle bağlantısı olduğunu bildiği kişileri teşhis etmesini talep etmişlerdir. K.Ş., fotoğraftan başvurunu “İbrahim” olarak teşhis etmiştir. Fotoğraf teşhis işlemi esnasında, K.Ş., avukatı tarafından temsil edilmiştir.

7. 1 Şubat 2007 tarihinde, K.Ş., avukatı huzurunda Cumhuriyet savcısına ifade vermiştir ve örgüt içerisindeki tüm eylemlerinden pişman olduğunu ileri sürerken aynı zamanda polise verdiği ifadelerinin doğruluğunu da teyit etmiştir. Bundan sonra onurlu bir hayat yaşayacağını ileri sürerken, K.Ş., yasa dışı örgütlere ilişkin bilgi verme karşılığında cezada indirim öngören Ceza Kanunu’nun hükümlerinden yararlanmayı talep etmiştir.

8. 5 Şubat 2008 tarihinde, Van Ağır Ceza Mahkemesi, K.Ş.’yi silahlı örgüte üye olmaktan suçlu bulmuştur fakat örgütün yapısı ve faaliyetlerine

ilişkin olarak verilen bilgi ve başvuranın pişmanlığı ışığında, Ceza Kanunu'nun 221 § 4 maddesi uyarınca cezasını yarıya indirmiştir. Taraflarca sunulan belgeler, söz konusu kararın kesinleşip kesinleşmediğini belirtmemektedir.

II. BAŞVURAN ALEYHİNDEKİ CEZA YARGILAMALARI

9. 7 Mart 2007 tarihinde, kimliği belirsiz bazı kişiler tarafından, İzmir'de bir belediye yolcu otobüsü ateşe verilmiştir.

10. İzmir Emniyet Müdürlüğü, 13 Mart 2007 tarihinde, İzmir Cumhuriyet Savcılığına talepte bulunmuş ve başvuran dâhil olmak üzere bazı bireylerin yasa dışı örgüt olan PKK/KONGRA-GEL (Kürdistan İşçi Partisi/Kürdistan Halk Kongresi) adına eylemde bulunduklarını, örgüte yeni eleman kazandırdıklarını ve yasa dışı gösteriler ve molotof kokteyli ile saldırılar düzenlediklerini belirterek, söz konusu kişilerin telefon konuşmalarının dinlenmesi ve kayıt altına alınması hususunda izin talep etmiştir.

11. 13 Mart 2007 tarihli polis raporuna dayanan Cumhuriyet savcılığının talebi üzerine, söz konusu tarihte yürürlükte olan Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 250 § 1 maddesinde listelenen bir takım ağır suçlara ilişkin yargılamaları yürütmek için özel yetkiye sahip olan İzmir Ağır Ceza Mahkemesinde (bundan böyle "İzmir Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi" ya da "yargılamayı yürüten mahkeme" olarak anılacaktır) görevlendirilen bir hâkim, 14 Mart 2007 tarihinde, diğerleri arasında, başvuranın cep telefonu konuşmalarının üç ay boyunca dinlenip kayıt altına alınması için yetki vermiştir.

12. İzmir Emniyet Müdürlüğü, başvuran dâhil olmak üzere bazı kişilerin, PKK/KONGRA-GEL'in talimatları üzerine 21 Mart 2007 günü Nevruz kutlamaları esnasında bir saldırı planladıklarını ortaya koyan istihbarat ışığında, 18 Mart 2007 tarihinde, söz konusu bireylerin evinde arama yapılmasına dair Cumhuriyet savcılığına talepte bulunmuştur.

13. 19 Mart 2007 tarihinde, Cumhuriyet savcılığının talebinin ardından, İzmir Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi'nden başka bir hâkim, başvuranın ailesiyle yaşadığı ev dâhil olmak üzere on üç kişinin evi için arama emri çıkarmıştır. Cumhuriyet savcısının talebinde sunulan gerekçeleri yineleyerek, hâkim, ilgili bireylerin PKK/KONGRA-GEL terör örgütünün üst düzey yöneticilerinden aldıkları talimatlar doğrultusunda sözde Kürdistan Demokratik Konfederalizmi (KKK/TM) yapılanması içerisinde faaliyet gösterdiklerini ve alınan istihbarata göre, terör örgütüne İzmir'den yeni elemanlar kazandırmayı, kanuna aykırı gösteriler düzenlemeyi ve molotof kokteyli kullanmayı amaçladıklarını belirtmiştir. Dolayısıyla, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 116 ve 117. maddeleri uyarınca, yapılan aramalar, şüphelileri ilgili delillerle yakalamak için gerekliydi.

14. 20 Mart 2007 tarihinde saat 06:30'da, polis memurları, başvuranın evinde, yalnızca başvuranın babasının huzurunda, bir arama yapmışlardır. Başvuran orada bulunmamaktaydı. Söz konusu memurlar, aşağıdaki belgeleri bulup bu belgelere el koymuşlardır: (i) “*Apocu Gençlik İnisiyatifi*”¹ tarafından hazırlanan “*Sürece Ait Rapordur*” başlıklı, oturma odasında bulunan bir kağıt parçası (bilgisayar çıktısı) ve (ii) söz konusu inisiyatif tarafından hazırlanan “*Bucadaki Yurtsever Esnafımıza*” başlıklı, kilerdeki halıların içine saklanmış kırk üç broşür. Belgeler ne elle yazılmıştı ne de başvuran tarafından imzalanmıştı. İlk belgede, belgeyi düzenleyen, 7 Mart 2007 tarihinde belediye yolcu otobüsüne molotof kokteyli attığını kabul etmiştir. Saat 7'de düzenlenen bir rapora göre, polis memurları, aramayı saat 6:50'de bitirmişlerdir. Aynı gün saat 13:30'da başvuran, yasa dışı örgüte yardım ettiği şüphesiyle gözaltına alınmıştır.

15. 21 Mart 2007 tarihinde başvuran, polis tarafından sorgulandığı esnada, avukatı huzurunda, sessiz kalma hakkını kullanmıştır.

¹ Apo, bir terör örgütü olan PKK'nın lideri Abdullah Öcalan'ın isminin kısaltılmış hâlidir.

16. 22 Mart 2007 tarihinde başvuran, avukatı huzurunda, İzmir Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi hâkimi nezdinde ifade vermiş ve özellikle, evinde bulunan belgelerin kendisine ait olmadığını ileri sürerek aleyhindeki suçlamaları reddetmiştir. Başvuranın sorgulanmasının ardından, hâkim, başvuranın tutuklanmasına karar vermiştir.

17. 10 Nisan 2007 tarihinde İzmir Cumhuriyet Savcılığı, İzmir Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesine, başvuran ve diğer on iki birey aleyhinde, başvuranın yasa dışı örgüt üyeliği ve izinsiz patlayıcı bulundurma ve kullanmakla suçlandığı bir iddianame sunmuştur. Akabinde, başvuran, söz konusu mahkeme nezdinde yargılanmıştır.

18. 6 Ağustos 2007 tarihinde gerçekleştirilen ilk duruşmada başvuran delil sunmuş ve suçlamaları reddetmiştir. 20 Mart 2007 tarihinde evinde yapılan arama sorulduğunda başvuran, bu aramada hazır bulunmadığını ve bulunan belgelerin kendisine ait olmadığını ifade etmiştir. Başvurana göre, söz konusu belgeler, polis tarafından evine yerleştirilmiştir. Başvuran ayrıca, babası Türkçe anlamamasına rağmen, polisin, babasına arama tutanağını imzalatırdığını ileri sürmüştür. Başvuranın evinden elde edilen belgeler elle yazılmadığından ve başvuranın ismini içermediğinden dolayı bu belgeler, herhangi biri tarafından düzenlenmiş olabilir. K.Ş.’nin başvuran hakkında verdiği ifadeler sorulduğunda, başvuran söz konusu isimle kimseyi tanımadığını ileri sürmüş ve kendisinin takma adının olduğu veya insanların kendisine “Tahir” olarak seslendiği hususlarını reddetmiştir. Savunmasında, başvuranın avukatı, aramanın, açıkça hukuka aykırı bir şekilde gerçekleştirilmesinden dolayı hükümsüz olduğunu ileri sürmüştür. Başvuranın avukatı ayrıca, K.Ş.’nin başvurana ilişkin fotoğraf teşhisinin uygun bir şekilde gerçekleştirilmediğini de ileri sürmüştür.

19. Aynı duruşma esnasında, diğer üç sanık M.H.A., A.A. ve K.R., evlerinde gerçekleştirilen aramaların hukuka uygunluğuna itiraz etmiş ve bulunan ve ele geçirilen eşyaların kendilerine ait olmadığını ve polis memurları tarafından yerleştirildiğini iddia etmişlerdir. Yargılamayı yürüten

mahkemeden, arama ve el koyma raporlarını imzalayan kişilerin dinlenmesini talep etmişlerdir. Yargılamanın sonunda, yargılamayı yürüten mahkeme, her bir arama için söz konusu arama tutanaklarını düzenleyen üç polis memurunu tanık olarak sorgulamak üzere çağırmaya karar vermiştir ve ayrıca K.Ş. aleyhindeki ceza yargılamalarındaki ilgili belgelerin toplanmasına hükmetmiştir.

20. 21 Kasım 2007 tarihinde gerçekleştirilen ikinci duruşmada, diğer sanık İ.K. delil sunmuş, hakkındaki suçlamaları reddetmiş ve evinin aranması esnasında ne komşularının ne de muhtarın hazır bulunduğunu ileri sürmüştür. Daha sonra, yargılamayı yürüten mahkeme, sanıkların evlerindeki aramalara katılan altı polis memurunun ifadesini dinlemiştir. Söz konusu polis memurları arasında, başvuranın evinde arama gerçekleştiren memurlar C.A., L.G. ve M.Y. bulunmaktaydı. Polis memuru C.A., aramayı sabah oldukça erken saatlerde gerçekleştirdikleri ve dolayısıyla, teyit eden iki tanığın mevcudiyetini sağlayamadıklarını belirtmiştir. Aynı şekilde, muhtara da ulaşamamışlardır. Son olarak, C.A., arama esnasında yalnızca not aldıklarını ve asıl raporu polis merkezinde hazırladıklarını ileri sürmüştür.

21. Daha sonra, polis memuru L.G.'nin ifadesi alınmıştır. L.G., esas olarak, C.A. ile aynı hususları tekrarlamıştır. Başvuranın avukatı, L.G.'ye arama esnasındaki rolüne ve belgelere nerede el konulduğuna ilişkin soru yönelttiğinde, L.G., söz konusu soruları yanıtlamak istemediğini belirtmiş ve avukattan, daha fazla bilgi için arama tutanağına bakmasını talep etmiştir. Başvuranın avukat, teyit eden tanıkların arama esnasında hazır bulunmadığını hatırlatarak, L.G.'ye, her odanın aranması esnasında başvuranın babasının hazır bulunup bulunmadığı sorusunu yöneltmiştir. Yargılamayı yürüten mahkeme, L.G.'nin arama tutanağının doğru olduğunu tasdik etmesi göz önünde bulundurulduğunda, olaya ışık tutamayacak gereksiz bir soru olduğuna hükmederek, söz konusu sorunun L.G.'ye yöneltilmesini reddetmiştir.

22. Son olarak, yargılamayı yürüten mahkeme, çoğunlukla C.A. ve L.G. ile aynı hususları tekrarlamasının ardından, oturma odasındaki bir defterin içerisinde bir belge ve kilerdeki halının altında bazı diğ r belgeleri bulduklarını  ne süren M.Y.'nin ifadesini dinlemiştir.

23. Başvuran ve savunma avukatları birçok defa (yani, 21 Kasım 2007 ve 2 Eylül 2009 tarihleri arasındaki yargılamalar esnasında), başvuranın evindeki aramanın Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 119   4 maddesinin gerektirdiği üzere iki teyit eden tanığın huzurunda gerçekleştirilmemesinin kanuna aykırı olduğunu ve bu aramadan elde edilen delillerin bu kapsamda düşünülmesinin ve dolayısıyla, dava dosyasından çıkarılmasının gerektiğini ileri sürmüşlerdir. Aynı zamanda, belgelerin başvuran tarafından elle yazılmadığını ve imzalanmadığını ve dolayısıyla bunların, herhangi biri tarafından düzenlenmiş olabilecek basit çıktılar olduğunu ileri sürerek, arama esnasında bulunan bu belgelerin delil olarak kabul edilmesine itiraz etmişlerdir. İlâveten, 10 Mart 2008 tarihinde gerçekleştirilen bir duruşmada, başvuranın avukatı, K.ř.'nin başvuranı teşhis ettiği fotoğrafın başvurana ait olmadığını  ne srmştir. Yargılamayı yürüten mahkeme, söz konusu savunmaların hiçbirine bir yanıt sunmamıştır.

24. 26 Nisan 2010 tarihinde gerçekleştirilen bir duruşmada, Cumhuriyet savcısı, yargılamayı yürüten mahkemeden başvuranın, yolcu otobüsünü içeren olayla bağlantılı olarak mala zarar verme suçundan beraat etmesini talep ederken aynı zamanda başvuranı terör örgütüne üyelik suçundan mahkûm etmesi talebinde bulunduğu, davanın esasına ilişkin mütalaasını sunmuştur.

25. 10 Kasım 2010 tarihinde, başvuran, yasa dışı örgüte ye olmaktan ve 7 Mart 2007 tarihinde bir belediye yolcu otobüsünü ateşe vererek kamu malına zarar vermekten suçlu bulunmuştur. Başvuran, toplamda yirmi beş yıl dört ay (sırasıyla on iki yıl ve on üç yıl ve dört ay) hapis cezasına mahkûm edilmiştir.

26. İzmir zel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi, kararında, duruşma sırasında başvuranın, evinde bulunan belgelerin delil olarak kabul edilmesine itiraz ettiğini ve K.Ş.'yi tanımadığını ileri sürdüğünü kaydetmiştir. Yargılamayı yürüten mahkeme, bu sonuca varırken, başvuranın evinde bulunan belgelere ve K.Ş.'nin başvuranı bir fotoğraftan tespit ettiği fotoğraf teşhisine dayanmıştır. Yargılamayı yürüten mahkeme, başvuranın evinde gerçekleştirilen aramaya “bir hâkim tarafından yetki verildiği” ve dolayısıyla, aramanın “usule uygun olduğu” kanaatine varmıştır. Mahkeme kararında, fotoğraf teşhis işleminin hukuka uygunluğuna ilişkin olarak başvuran tarafından ileri sürölen argömanlardan bahsedilmemiştir.

27. Başvuran, 11 Kasım 2010 tarihinde karara karşı temyiz başvurusunda bulunmuştur.

28. İzmir Cumhuriyet Savcısı, 14 Aralık 2010 tarihinde, mevcut delillerin, başvuranın söz konusu suçu işlediğine veya işlenmesine iştirak ettiğine ilişkin makul şöphenin ötesinde ispatlanabilecek nitelikte olmadığını ileri sürerek, diğer hususların yanı sıra, başvuranın kamu malına zarar vermekten mahkûm edilmesine dair kararın bozulması talebiyle yargılamayı yürüten mahkemenin kararı aleyhinde temyiz başvurusunda bulunmuştur.

29. Yargıtay Cumhuriyet Savcısı, 26 Aralık 2011 tarihinde, görüşünü Yargıtay'a sunmuştur ve yargılamayı yürüten mahkemenin kararının onanmasını talep etmiştir.

30. Başvuranın avukatı, 5 Mart 2012 tarihinde Cumhuriyet savcısının görüşüne yanıt vermiştir. Başvuranın avukatı, kararın, K.Ş.'nin tanık olarak ifadesi alınmadan veya ilk derece mahkemesi nezdinde başvuranı teşhis etmeden verildiğini ileri sürmüştür. Söz konusu avukat ayrıca, polis tarafından gerçekleştirilen teşhisin, Polis Vazife ve Salâhiyet Kanunu'nun (2559 sayılı Kanun) 6. ek maddesine aykırı olduğunu iddia etmiştir. Başvuranın avukatı, teşhisin, teşhis eden kişiye farklı insanların fotoğraflarını birlikte göstererek ve sanığın fotoğrafının gösterilen fotoğraflar arasında olmayabileceğini hatırlatarak yapılmış olması gerektiğini öne sürmüştür.

Avukat ayrıca, başvuranın evinde gerçekleştirilen aramanın, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun gerekliliklerine aykırı olarak, arama esnasında ne ihtiyar heyetinden ne komşulardan iki kişi arama esnasında hazır bulunduğundan dolayı kanuna aykırı olduğunu iddia etmiştir.

31. Başvuranın avukatı evde bulunan belgelerin başvurana ait olmadığını; müvekkiline göre, bu belgelerin polis tarafından yerleştirildiğini de öne sürmüştür. Avukat ayrıca, bulunan belgelerde başvuranın parmak izinin olmadığını ve bu belgelerin isimsiz olduğunu ileri sürmüştür. İlâveten, başvuranın avukatı, başvuranın bir belediye yolcu otobüsünü ateşe verdiğine ilişkin herhangi bir delil olmadığını ve ilk derece mahkemesinin kararının, başvuranın söz konusu suçtan suçlu bulunmasının nedenini yeterli bir şekilde gerekelendirmediğini ne sürmüştür.

32. Yargıtay, 17 Nisan 2012 tarihinde, başvuran tarafından ileri srlen argmanlardan bahsetmeksizin, yargılamayı yürüten mahkemenin kararını onamıştır.

İLGİLİ YASAL ÇERÇEVE VE UYGULAMA

I. ANAYASA

33. Anayasa’nın 38 ř 6 maddesinin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

“ ...

(6) Kanuna aykırı olarak elde edilmiş bulgular [henüz delil olarak tanımlanmayan], delil olarak kabul edilemez.

...”

II. CEZA MUHAKEMESİ KANUNU

34. Ceza Muhakemesi Kanunu’nun ilgili hükümleri aşağıdaki gibidir:

119. Madde – Arama emri

“(4) Cumhuriyet savcısı hazır olmaksızın [özel] konut, işyeri veya diğer kapalı yerlerde arama yapabilmek için o yer [aramanın gerçekleştirildiği] ihtiyar heyetinden veya komşulardan iki kişi bulundurulur.”

120. Madde – Aramada hazır bulunabilecekler

“(1) Aranacak yerlerin sahibi veya eşyanın zilyedi aramada hazır bulunabilir; kendisi bulunmazsa temsilcisi veya ayırt etme gücüne sahip hısımlarından biri veya kendisiyle birlikte oturmakta olan bir kişi veya komşusu hazır bulundurulur.”

141. Madde - Tazminat istemi

"1. “(a) Kanunlarda belirtilen koşullar dışında yakalanan, tutuklanan veya tutukluluğunun devamına karar verilen,

(i) hakkındaki arama kararı ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilen ...”

206. Madde - Delillerin ortaya konulması ve reddi

“(2) Ortaya konulması istenilen bir delil aşağıda yazılı hâllerde reddolunur:

a) Delil, kanuna aykırı olarak elde edilmişse...”

217. Madde - Delilleri takdir yetkisi

“(2) Yüklenen suç, hukuka uygun bir şekilde elde edilmiş her türlü delille ispat edilebilir...”

230. Madde - Hükmün gerekçesinde gösterilmesi gereken hususlar

“(1) Mahkûmiyet hükmünün gerekçesinde aşağıdaki hususlar gösterilir:

(b) Delillerin tartışılması ve değerlendirilmesi, hükme esas alınan ve reddedilen delillerin belirtilmesi; bu kapsamda dosya içerisinde bulunan ve hukuka aykırı yöntemlerle elde edilen delillerin ayrıca ve açıkça gösterilmesi.”

III. POLİS VAZİFE VE SALAHİYET KANUNU (2559 SAYILI KANUN)

35. Polis Vazife ve Salahiyet Kanunu’nun ek 6. maddesinin ilgili kısmı

aşağıdaki gibidir:

“...

Teşhis işlemine tâbi tutulan kişilerin, bu işlem sırasında birlikte fotoğrafları çekilerek veya görüntüleri kayda alınarak, soruşturma dosyasına konur.

şüphelinin fotoğrafı üzerinden de teşhis yaptırılabilir. Ancak tek bir fotoğraf veya aynı kişinin farklı fotoğrafları üzerinden teşhis yaptırılmaz. Değişik kişilerin fotoğraflarının aynı büyüklük ve özellikte olmaları gerekir.

IV. ANAYASA MAHKEMESİNİN İÇTİHADI

36. *Yaşar Yılmaz* davasında (başvuru no. 2013/6183), Anayasa Mahkemesi, 19 Kasım 2014 tarihinde, mülga Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 97. maddesinin gerektirdiği şekilde iki teyit eden şahit olmaksızın kanuna aykırı bir ev araması gerçekleştirilmesinden ve başvuranın izinsiz bir şekilde post, trofe ve boynuz bulundurması sonucunda kendisi aleyhinde açılan tazminat davaları bağlamında bu aramadan elde edilen delillerin yerel mahkemeler tarafından kullanılmasından dolayı başvuranın adil yargılanma hakkının ihlal edilip edilmediğini incelemeye davet edilmektedir. Anayasa Mahkemesi, yerel mahkemelerin başvuran aleyhindeki kararlarının iki teyit eden tanığın yokluğunda kanuna aykırı şekilde gerçekleştirilen ev aramasından elde edilen belirleyici ölçüde bir delile dayandığına hükmederek başvuranın adil yargılanma hakkının ihlal edildiği kanaatine varmıştır.

37. Anayasa Mahkemesi Genel Kurulu, 1 şubat 2018 tarihli *Orhan Kılıç* davasında (başvuru no. 2014/4704), başvuran ile bağlantılı iki kişinin evinde yargısal bir emir veya cumhuriyet savcısının yazılı emri olmaksızın arama gerçekleştirilmesinden dolayı başvuranın adil yargılanma hakkının ihlal edilip edilmediğini incelemiştir. Bu soruya olumlu yanıt verirken, Anayasa Mahkemesi ilk olarak, arama esnasında ele geçirilen yasa dışı uyururucular ve hassas terazilerin, başvuranın uyururucu ticaretinden kaynaklanan mahkûmiyeti açısından belirleyici deliller olduğuna hükmetmiştir. Anayasa

Mahkemesi daha sonra, yargılamayı yürüten mahkemenin başvuranın, aramanın gerçekleştirilme şekline ilişkin iddia ve itirazlarına dair herhangi bir incelemede bulunmadığını vurgulamıştır. Dolayısıyla, Anayasa Mahkemesi, aramanın gerçekleştirilme şeklindeki “kanuna aykırılığın” başvuran aleyhindeki ceza yargılamalarının genel olarak adilliğine zarar verecek nitelikte olduğu sonucuna varmıştır.

HUKUKİ DEğERLENDİRME

I. SöZLEşME’NİN 8. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİğİ İDDİASI HAKKINDA

38. Başvuran, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 119 § 4. maddesinin gerektirdiği şekilde, iki teyit eden tanığın hazır bulunmamasından dolayı evinde gerçekleştirilen aramanın yasal dayanağının olmadığı hususunda şikâyetle bulunmuştur. Başvuranın dayandığı Sözleşme’nin 8. maddesi aşağıdaki gibidir:

"1. Herkes zel ve aile hayatına, konutuna ve yazışmasına saygı gösterilmesi hakkına sahiptir.

2. Bu hakkın kullanılmasına bir kamu makamının müdahalesi, ancak müdahalenin yasayla ngrlmş ve demokratik bir toplumda ulusal güvenlik, kamu güvenliği, ülkenin ekonomik refahı, düzenin korunması, suç işlenmesinin önlenmesi, sağlığın veya ahlakın veya başkalarının hak ve özgürlüklerinin korunması için gerekli bir tedbir olması durumunda söz konusu olabilir.”

A. Kabul Edilebilirlik

39. Hükümet, başvuranın, aramanın ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirilmesi hâlinde tazminat talep edebilmesini ngren Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 141 § 1 (i) maddesinde belirtilen hukuk yolunu kullanmadığını ileri sürerek, iç hukuk yollarının tketilmemesine ilişkin ilk itirazını yapmıştır.

40. Başvuran, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141 § 1 (i) maddesi kapsamında bir tazminat talebinde bulunulması için, aramayı yasa dışı bulan veya aramanın ölçüsüz bir şekilde gerçekleştirildiğine karar veren bir mahkeme kararının olması gerektiğini ileri sürmüştür. Başvuranın davasında bu tür bir karar verilmediğinden dolayı Hükümet tarafından önerilen hukuk yolu, başvuran tarafından kullanılamaz.

41. Mahkeme, iç hukuk yollarının tüketilmesi kuralının amacının, Sözleşmeciler Devletlere, gerçekleştirdikleri ileri sürülen ihlalleri, bu hususta Mahkemeye başvuruda bulunulmadan önce önleme veya düzeltme fırsatı vermek olduğunu yinelemektedir (bk. *G.I.E.M. S.R.L. ve Diğerleri/İtalya* [BD], no. 1828/06 ve diğer 2 başvuru, § 176, 28 Haziran 2018).

42. 35. madde kapsamındaki yükümlülük, bir başvuranın yalnızca, etkin, yeterli ve ulaşılabilir olması muhtemel hukuk yollarına normal bir şekilde başvurmasını gerektirmektedir (bk. *Sejdovic/İtalya* [BD], no. 56581/00, § 45, AİHM 2006-II). Özellikle, Sözleşme'nin, bir başvuranın, olağan bir şekilde faydalanmasını gerektirdiği hukuk yolları, iddia konusu ihlallere ilişkin olan ve aynı zamanda mevcut ve yeterli olan yollardır (bk. *Servulo & Associados - Sociedade de Advogados, RL ve Diğerleri/Portekiz*, no. 27013/10, § 68, 3 Eylül 2015). Bu tür hukuk yollarının varlığı, hem teoride hem de pratikte yeterince net olmalıdır. Aksi halde, bu hukuk yolları, gerekli erişilebilirlik ve etkililikten yoksun olacaktır (bk., *Vučković ve Diğerleri/Sırbistan* (ilk itirazlar) [BD], no. 17153/11 ve 29 diğer başvuru, § 77, 25 Mart 2014, ve *Akdivar ve Diğerleri/Türkiye*, 16 Eylül 1996, § 66, Karar ve Hükümler Derlemesi, 1996-IV).

43. İç hukuk yollarının tüketilmediğini iddia eden Hükümetin, Mahkemeyi, söz konusu hukuk yolunun teoride ve aynı zamanda uygulamada mevcut olduğuna, yani başvuranın şikâyetleri bakımından telafi imkânı ve makul başarı şansı sunduğuna ve erişilebilir olduğuna ikna etmesi gerekmektedir (bk. yukarıda anılan *Vučković*, § 77, ve *Sher ve Diğerleri /Birleşik Krallık*, no. 5201/11, § 132, AİHM 2015 (alıntılar). Bu ispat

yükünün karşılanması ardından, Hükümet tarafından ileri sürülen iç hukuk yolunun, tüketildiğini veya davanın kendine özgü koşullarında yetersiz ve etkinlikten yoksun olduğunu ya da kendisini bu gereklilikten muaf tutan özel koşullar bulunduğunu kanıtlamak başvurana düşmektedir.

44. Somut davanın koşullarına bakıldığında, Mahkeme, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141 § 1 (i) maddesinin, hükmün lafzı tarafından da belirtilen bir olgu olduğu üzere, mülk aramalarının ölçüsüz şekilde yapılmasına ilişkin şikâyetler yönünden maddi tazminat sağlayabileceğini not etmektedir. Bu bağlamda, Mahkeme, *Aksoy/Türkiye* ((k.k.) [Komite], no. 47585/16, 5 Mart 2019) davasında benzer bir hususu incelediğini ve söz konusu davada Anayasa Mahkemesinin verdiği karar doğrultusunda, başvuranın (avukat), diğerleri arasında, ofisinin aranması esnasında müvekkillerine ait belgelere uygun olmayan bir şekilde el konulmasına ilişkin şikâyetlerine dair, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141 § 1 (i) maddesi kapsamında öngörülen hukuk yolundan yararlanabileceğine karar verdiğini hatırlatmaktadır (karşılaştırmız, *Maslák ve Micháľková/Çekya*, no. 52028/13, § 45 son cümlesi, 14 Ocak 2016).

45. Dolayısıyla, Mahkeme, başvuranın Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamındaki şikâyetlerinin evinin iddia edildiği üzere ölçüsüz şekilde aranmasına ilişkin olup olmadığını ve bunun, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 141 § 1 (i) maddesi kapsamına girip girmediğini değerlendirmeye davet edilmektedir.

46. Bu bağlamda, Mahkeme, yukarıda belirtilen *Aksoy* davasındaki başvuranın aksine, somut davada başvuranın, evindeki aramanın ölçüsüz veya aşırı niteliğine ilişkin olarak tartışmaya açık bir şekilde yorumlanabilecek herhangi bir şikâyet dile getirmediğini gözlemlemektedir. Aksine, başvuranın şikâyeti, aramanın yasal dayanağının olmaması ve dolayısıyla, mevcudiyetleri Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 119 § 4 maddesi kapsamında yasal bir gereklilik olan teyit eden iki tanığın bulunmamasından dolayı aramanın kanuna aykırı olmasına ilişkin (bk. *Avanesyan/Rusya*, no.

41152/06, § 31, 18 Eylül 2014, ve karşılaştırtınız *Xavier Da Silveira/Fransa*, no. 43757/05, § 46, 21 Ocak 2010). nemli lde, Hükümet, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 141 § 1 (i) maddesi kapsamında, yerel mahkemelerin bir aramanın kanuna uygunluğuna ilişkin incelemede bulunduğu ve aramanın kanuna aykırı olduğu sonucuna varılması hâlinde davacılara tazminat ödenmesine hükmettiği hiçbir ulusal içtihat örneğini Mahkemeye sunmamıştır (bk. *Brazzi/İtalya*, no. 57278/11, § 49, 27 Eylül 2018, ve *Gutsanovi/Bulgaristan*, no. 34529/10, §§ 210-211, AİHM 2013 (alıntılar)).

47. Başvuranın şikâyetlerinin niteliği ve Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 141 § 1 (i) maddesi kapsamındaki bir tazminat talebinin, aramaların kanuna uygunluğuna ilişkin şikâyetler açısından tazmin sağlayabileceğinin Hükümet tarafından kanıtlanamadığını göz önünde bulundurarak Mahkeme, Hükümetin, bu hukuk yolunun, başvuranın evinin aranmasının kanuna aykırı olduğuna ilişkin şikâyeti bakımından etkili olduğunu ispat etme yükümlülüğünü yerine getirdiği sonucuna varamamaktadır. Dolayısıyla, başvuranın, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 141 § 1 (i) maddesi kapsamında öngörülen hukuk yolunu tüketmesine gerek bulunmamaktadır. Bu doğrultuda, Hükümetin ilk itirazı reddedilmelidir.

48. Mahkeme, bu şikâyetin açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve Sözleşme’nin 35. maddesinde sıralanan başka herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesiyle de bağdaşmadığını kaydetmektedir. Dolayısıyla, bu şikâyetin kabul edilebilir olduğu beyan edilmelidir.

B. Esas Bakımından Değerlendirme

1. Tarafların Beyanları

(a) Başvuran

49. Başvuran, evinin aranması esnasında polisin, iki tanığın hazır

bulunmasını gerektiren yasal gerekliliği açıkça dikkate almadığını iddia etmiştir. Bu bağlamda, başvuran, polis memurlarının, aramanın şafak vaktinde gerçekleştirildiği göz önünde bulundurulduğunda aramaya katılması için muhtar dâhil olmak üzere kimseyi bulamadıklarını yargılamayı yürüten mahkeme nezdinde iddia etmelerine rağmen, arama tutanağının bu tür bir bilgi içermediğini ileri sürmüştür. Dolayısıyla, polis memurlarının bu gerekliliğe riayet etmek için herhangi bir çaba sarf etmedikleri açıktı. İddiasını desteklemek adına, başvuran, aramaların sabahın erken saatlerinde ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 119 § 4 maddesi uyarınca iki tanığın mevcudiyetinde gerçekleştirildiği dört farklı arama ve el koyma raporu sunmuştur.

(b) Hükümet

50. Hükümet, başvuranın evindeki aramanın, başvuranın PKK terör örgütü içerisindeki faaliyetlerine ilişkin olarak delil elde etmek amacıyla yapıldığını ileri sürmüştür. İlâveten, arama emri, belirsiz herhangi bir kelime kullanmaksızın aramanın yeri ve tarihini açık bir şekilde belirten İzmir Özel Yetkili Ağır Ceza Mahkemesi tarafından düzenlenmiştir. Hükümet son olarak, söz konusu emrin, polis memurlarına geniş bir yetki vermediği hususunun önemini vurgulamıştır. İlâveten, başvuranın babası, arama esnasında mevcuttu. Sonuç olarak, Hükümet, söz konusu aramanın iç hukukta bir temeli olduğunu ileri sürmüştür.

2. Mahkemenin Değerlendirmesi

51. Mahkeme ilk olarak, Sözleşme'nin 8 § 1 maddesindeki “konut” kavramının bir bireyin özel konutunu kapsadığını kaydetmektedir (bk. *Kolesnichenko/Rusya*, no. 19856/04, § 29, 9 Nisan 2009, ve *Buck/Almanya*, no. 41604/98, § 31, AİHM 2005-IV). Somut davada, polis memurları tarafından 20 Mart 2007 tarihinde başvuranın evinde gerçekleştirilen aramanın, başvuranın, Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında korunan konuta

saygı gösterilmesi hakkına bir müdahale teşkil ettiği hususunda taraflar arasında ihtilaf bulunmamaktadır (bk. *Kilyen/Romanya*, no. 44817/04, § 31, 25 Şubat 2014, ve *Kaletsch/Almanya* (k.k.), no. 31890/06, 23 Haziran 2009). Sözleşme'nin 8. maddesi uyarınca, bu tür bir müdahale ancak, kanuna uygunsa, söz konusu hükmün ikinci fıkrasında belirtilen meşru amaçlardan en azından birini taşıyorsa ve demokratik bir toplumda gerekli görünüyorsa haklı görülmektedir (bk. *DELTA PEKÁRNY a.s./Çekya*, no. 97/11, § 79, 2 Ekim 2014).

52. Dolayısıyla, Mahkeme, şikâyetle bulunulan müdahalenin, Sözleşme'nin 8 § 2 maddesi anlamında “kanuna uygun olup olmadığını” incelemelidir.

53. “Kanuna uygun” ifadesi, ilk olarak, ihtilaf konusu tedbirin iç hukukta yasal bir dayanağının bulunmasını ve hukukun üstünlüğü ilkesine uygun olmasını gerektirmektedir. İkinci olarak, ilgili kişi açısından erişilebilir ve sonuçları bakımından öngörülebilir olması ve hukukun üstünlüğü ilkesine uygun olması gereken söz konusu kanunun niteliğine de işaret etmektedir (bk, diğer kararlar arasında, *Camenzind/İsviçre*, 16 Aralık 1997, § 37, Raporlar 1997-VIII). Söz konusu ifade, diğer hususların yanı sıra, iç hukuk hükümlerinin yeterince öngörülebilir olması gerektiğini ve bu kapsamda ilgili makamların kişilerin Sözleşme kapsamındaki haklarını etkileyen tedbirlere hangi koşul ve şartlarda başvurmaya yetkili olduklarının vatandaşlara yeterince açık bir şekilde bildirilmesi gerektiğini ima etmektedir (bk. *Fernández Martínez/İspanya* [BD], no. 56030/07, § 117, AİHM 2014 (alıntılar)).

54. Mahkemenin yerleşik içtihadına göre, “kanuna uygun” ifadesi, iç hukukla asgari düzeyde bir uygunluk gerektirmektedir (bk. *Peev/Bulgaristan*, no. 64209/01, § 43, 26 Temmuz 2007). İlgili iç hukukun yorumlanması ve uygulanması öncelikli olarak ulusal makamların, özellikle mahkemelerin, görevi olsa bile (bk. *Kruslin/Fransa*, 24 Nisan 1990, § 29, Seri A no. 176-A, ve *Amann/İsviçre* [BD], no. 27798/95, § 52, AİHM 2000-II), Mahkeme, iç

hukuka riayet edilip edilmediğini incelemek için belirli bir yetkiye sahip olabilir ve olmalıdır (bk. *Craxi/İtalya*(no. 2), no. 25337/94, § 78, 17 Temmuz 2003).

55. Somut davanın koşullarına bakıldığında, Mahkeme, arama, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 116 ve 117. maddeleri kapsamında yargısal bir izin uyarınca gerçekleştirilirken, başvuranın, evindeki aramanın Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 119 § 4 maddesi kapsamında mevcudiyetleri zorunlu olan iki teyit eden tanığın yokluğunda gerçekleştirilmesinin iç hukuk bakımından kanuna aykırı olduğunu iddia ettiğini not etmektedir.

56. Mahkeme, Türk ceza usulü kanunu kapsamında, yerel makamların özel konutlarda, iş merkezlerinde ve diğer etrafi çevrili yerlerde cumhuriyet savcısının katılımı olmaksızın arama gerçekleştirebilmeleri için iki teyit eden tanığın mevcudiyetinin yasal bir gereklilik olduğunu gözlemlemektedir (bk. yukarıda 34. paragraf, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 119. maddesi). Bu husus, bir aramanın kanuna uygunluğuna ilişkindir ve aramanın kanuna uygun olup olmadığı sorusu kapsamında incelenmelidir (bk. *Özgün Öztunç/Türkiye*, no. 5839/09, §§ 37-40, 27 Mart 2018, ve karşılaştırınız, *Dragan Petrović/Sırbistan*, no. 75229/10, §§ 74 ve 77, 14 Nisan 2020).

57. Mahkeme, diğer hususların yanı sıra, belirli bir Sözleşmecî Devletin yasal hükümleri kapsamında mevcudiyeti zorunlu olan tanıkların yokluğundan dolayı yasal gerekliliğe riayet edilmemesinin, aramanın kanuna ve dolayısıyla hukuka aykırı bir şekilde gerçekleştirildiği sonucuna yol açabileceğine hâlihazırda hükmetmiştir (bk. *Alexov/Bulgaristan*, no. 54578/00, §§ 128-130, 22 Mayıs 2008). Mahkeme, Türk hukukunun, yasal bir çerçeve tesis ederek ve ilgili makamların, özellikle polisin, bir cumhuriyet savcısının yokluğunda özel konutlarda gerçekleştirilen aramalar için, kanunilik unsuru olarak, iki teyit eden tanık sağlama gerekliliğine özenli bir şekilde riayet etmesini gerektirerek, bireylerin, Sözleşme'nin 8. maddesi kapsamında korunan haklarının kamu makamları tarafından kötüye kullanılması veya keyfi olarak müdahale edilmesine karşı önemli bir usuli

güvence sağladığını gözlemlemektedir.

58. Somut davada, Mahkeme, aramayı gerçekleştiren polis memurlarının yargılamayı yürüten mahkeme tarafından tanık sıfatıyla ifadelerinin alındığını not etmektedir. Polis memurları, aramayı, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 119 § 4 maddesinin gerektirdiği şekilde iki diğer kişinin mevcudiyetini sağlamaksızın gerçekleştirdiklerini kabul etmişlerdir. Hükümet, kendi açısından, söz konusu hususa itiraz etmemiştir fakat aramayı gerçekleştiren polis memurlarının yargılamayı yürüten mahkeme nezdinde tanık sıfatıyla verdikleri ifadeleri yinelemiştir. Polis memurlarına göre, arama, iddia edildiği üzere şafak vaktinde gerçekleştirildiğinden dolayı arama esnasında iki teyit eden tanık mevcut değildi. Hükümete göre, arama, bir terör suçuna ilişkin olduğundan dolayı evin civarındaki hiç kimse aramada yer almayı kabul etmemiştir.

59. Durumun böyle olmasına karşılık, söz konusu polis memurları tarafından düzenlenen arama tutanağında söz konusu hususların hiçbirisi belirtilmemiştir. İlâveten, polis memurlarının iki teyit eden tanığın mevcudiyetini sağlamak için girişimde bulunduklarını gösterebilecek başka herhangi bir delil de bulunmamaktadır. Daha da önemlisi, yerel mahkemeler, bunları değerlendirmek bir yana, söz konusu hususları kararlarında ana hatlarıyla bile belirtmemişlerdir (bk. *Bože/Letonya*, no. 40927/05, § 82 *son cümlesi*, 18 Mayıs 2017). Her hâlükârda, söz konusu gerekçelerden hiçbirinin, aramalara ilişkin yasal hükümlerde bir dayanağı bulunmamaktadır. Nitekim, Türk Ceza Muhakemesi Kanunu ve ilgili hükümlerin, özel mülklerdeki aramalara ilişkin olduğu ölçüde, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 119 § 4 maddesinde belirtilen önemli güvencelere uymamaya ilişkin herhangi bir istisna sağlamadığı görülmektedir (bk. *Aydemir /Türkiye*, no. 17811/04, § 99, 24 Mayıs 2011, ve karşılaştırınız *Kobiashvili/Gürcistan*, no. 36416/06, §§ 62-64, 14 Mart 2019).

60. Dolayısıyla, Mahkeme, başvuranın evinde kanuna uygun bir şekilde arama yapıldığı sonucuna varamamaktadır.

61. Dolayısıyla, Sözleşme'nin 8. maddesi ihlâl edilmiştir.

II. SÖZLEŞME'NİN 6 §§ 1 VE 3 (D) MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

62. Başvuran, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi kapsamında, yargılamayı yürüten mahkemenin, başvuranın evinde gerçekleştirilen hukuka aykırı arama esnasında bulunan iddia konusu kanuna aykırı ve güvenilir olmayan delilleri, başvuranı yirmi beş yılı aşkın hapis cezasına mahkûm etmek için kullanmasından dolayı adil yargılanmadığı hususunda şikâyetle bulunmuştur. Sözleşme'nin 6 § 3 (d) maddesine dayanarak başvuran ayrıca, yargılamayı yürüten mahkemenin, K.Ş. tarafından ifadesinde sunulan kanuna aykırı delilleri ve fotoğraflı teşhis işlemini kendisini tanık olarak sorgulamadan ve ifadesindeki uyuşmazlıklara açıklık kazandırmadan kullandığı hususunda şikâyetle bulunmuştur. Sözleşme'nin 6 §§ 1 ve 3 (d) maddesinin ilgili kısımları aşağıdaki gibidir:

"1. Herkes davasının, (...) cezai alanda kendisine yöneltilen suçlamaların esası konusunda karar verecek olan, (...) mahkeme tarafından, (...) adil yargılanma hakkına sahiptir."

... ..

3. Bir suç ile itham edilen herkes aşağıdaki asgari haklara sahiptir:

(d) İddia tanıklarını sorguya çekmek veya çektirmek, savunma tanıklarının da iddia tanıklarıyla aynı koşullar altında davet edilmelerinin ve dinlenmelerinin sağlanmasını istemek."

A. Kabul edilebilirlik hakkında

63. Mahkeme, bu şikâyetin, açıkça dayanaktan yoksun olmadığını ve Sözleşme'nin 35. maddesinde sıralanan başka herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesiyle de bağdaşmadığını kaydetmektedir. Dolayısıyla, bu şikâyetin kabul edilebilir olduğı beyan edilmelidir.

B. Esas Hakkında

1. Tarafların Beyanları

(a) Başvuran

61. Başvuran, hukuka aykırı bir aramadan elde edilen kanuna aykırı delillere dayanılarak mahkûm edildiğinden dolayı adil yargılanmadığını iddia etmiştir. Bu bağlamda, başvuran, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 119 § 4 maddesinin gerektirdiğı üzere, iki teyit eden tanığın huzurunda yapılmamasından dolayı evindeki aramanın açık bir şekilde ilgili yasal hükümleri dikkate almayacak şekilde gerçekleştirildiğini öne sürmüştür. Söz konusu olgu, kanuna aykırı bir uygulamayı “usuli eksiklik” olarak tanımlayarak önemsiz gibi lanse etmeye çalışan Hükümet tarafından dolayı yoldan doğrulanmıştır. Başvurana göre, evinin aranması sırasında iki teyit eden tanığın bulunmaması, aramanın kanuniliğine ve belgelerin, ele geçirilmeden önce hâlihazırda evde olup olmadığına veya polis tarafından yerleştirilip yerleştirilmediğine dair soruya yönelik etkili bir yargı denetimini engelleyecek etkiye sahipti.

65. İlâveten, polis memurları duruşma esnasında tanık olarak ifade verdiklerinde başvuran, memurlara, her odanın aranması sırasında babasının mevcut olup olmadığını sormaya çalışmış fakat yargılamayı yürüten mahkeme hiçbir ilgisi olmadığına hükmederek söz konusu sorunun sorulmasına izin vermemiştir. Dolayısıyla, başvuran, Hükümetin, babasının mevcudiyetinin, aramanın kanuna aykırılığından kaynaklanan ihlali gidermek için yeterli olduğuna ilişkin argümanını reddetmiştir.

66. Son olarak, başvuran, polisin teyit eden tanıkların mevcudiyetini sağlayabildiğı, teröre ilişkin suçlara dair farklı soruşturmalar kapsamında sabahın erken saatlerinde İzmir’de gerçekleştirilen farklı arama tutanaklarını Mahkemeye sunmuştur. Başvurana göre bu tutanaklar, Hükümetin, polis memurlarının, sabahın oldukça erken saatlerinde gerçekleştirildiğinden ve

terör suçuna ilişkin olduğundan dolayı teyit eden bir tanık bulamadıklarına dair beyanlarına olan güvenini çürütmek için yeterliydi. Her hâlükârda, söz konusu bilgilerden hiçbiri, polis memurları tarafından, arama tutanağında usulüne uygun bir şekilde kaydedilmemi tir. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurulduğunda, başvuran, Mahkemeyi, Sözleşme'nin 6. maddesinin ihlal edildiğini tespit etmeye davet etmiştir.

(b) Hükümet

67. Hükümet, ilk olarak, başvuranın evinin, yargısal bir emir uyarınca arandığını ve başvuranın babasının arama esnasında hazır bulunduğunu ileri sürmüştür. İlâveten, başvuranın talebi üzerine, yargılamayı yürüten mahkeme, iki teyit eden tanığın yokluğundan kaynaklanan usuli eksikliği gidermek amacıyla, aramayı gerçekleştiren polis memurlarının ifadelerini almıştır. Hem başvuran hem de avukatı, aramanın sabahın erken saatlerinde yapılmasından dolayı iki teyit eden tanık bulamadıklarını ileri süren polis memurlarına soru y neltebilmi lerdir. Hükümet, terör suunun söz konusu olduğu göz önünde bulundurulduğunda, insanların bir ev aramasına katılmayı istememesinin doğal olduğu kanaatindedir. Dolayısıyla, Hükümet, yargılamayı yürüten mahkemenin, delilin usuli gereklilikleri karşılamadığı kanaatinde olmadığını ileri sürmüştür ve Mahkemeyi, somut davada, Sözleşme'nin 6. maddesinin ihlal edilmediğine hükmetmeye davet etmiştir.

2. Mahkemenin değerlendirmesi

(a) Genel ilkeler

68. Sözleşme tarafından güvence altına alınan hak ve özgürlükleri ihlal etmediği sürece, yerel mahkemeler tarafından yapıldığı iddia edilen fiili veya hukuki hataları incelemek, örneğin bu tür hataların Sözleşme'nin 6. maddesiyle çelişen "adaletsizliği" teşkil ettiğinin söylenebileceği istisnai durumlar dışında, Mahkemenin görevi değildir (bk.*Moreira*

Ferreira/Portekiz (no. 2) [BD], no. 19867/12, § 83, 11 Temmuz 2017).

69. Mahkeme, Sözleşme'nin 6. maddesinin adil yargılanma hakkını güvence altına alırken, öncelikle iç hukuk çerçevesinde düzenlenen bir konu olan delillerin kabul edilebilirliğine ilişkin olarak herhangi bir kural öngörmediğini hatırlatmaktadır (bk. *Schenk/İsviçre*, 12 Temmuz 1988, § 45, Seri A no. 140; *Teixeira de Castro/Portekiz*, 9 Haziran 1998, § 34, Raporlar 1998-IV; *Jalloh/Almanya* [BD], no. 54810/00, §§ 94-96, AİHM 2006-IX; ve yukarıda anılan, *Moreira Ferreira/Portekiz (no. 2)*, § 83).

70. Bu nedenle, belirli bir delil türünün, örneğin iç hukuk açısından kanuna aykırı olarak elde edilmiş delillerin kabul edilebilir olup olmadığını veya aslında başvuranın suçlu olup olmadığını belirlemek Mahkemenin görevi değildir. Cevap verilmesi gereken soru, delillerin elde edilme yolu dâhil olmak üzere, yargılamaların bir bütün olarak adil olup olmadığıdır. Bu, söz konusu "kanuna aykırılığın" ve eğer Sözleşme'deki başka bir hakkın ihlali söz konusu ise tespit edilen ihlalin niteliğinin incelenmesini de içermektedir (bk. *Bykov/Rusya* [BD], no. 4378/02, § 89, 10 Mart 2009; *Lee Davies/Belçika*, no. 18704/05, § 41, 28 Temmuz 2009; ve *Prade/Almanya*, no. 7215/10, § 33, 3 Mart 2016).

71. Yargılamaların bir bütün olarak adil olup olmadığını belirlerken, savunma haklarına saygı duyulup duyulmadığına da dikkat edilmelidir. Özellikle, başvurana delillerin doğruluğuna ve bu delillerin kullanılmasına itiraz etme imkânının sağlanıp sağlanmadığının tespit edilmesi gerekmektedir (bk. *Szilagyi/Romanya (k.k.)*, no. 30164/04, 17 Aralık 2013). Ayrıca delillerin elde edildiği koşulların, delillerin güvenilirliği veya doğruluğu hakkında şüphe uyandırıp uyandırmaması dâhil olmak üzere, delilin niteliği de dikkate alınmalıdır (bk. diğer kararlar arasında, yukarıda anılan *Bykov*, § 90, ve *Lisica/Hırvatistan*, no. 20100/06, § 49, 25 Şubat 2010). Bir delilin başka materyallerle desteklenmiş olmaması hâlinde mutlaka adil yargılanma hakkı bakımından sorun doğmaz; bir delil çok kuvvetliyse ve güvenilirliği konusunda bir risk yoksa, buna karşılık destekleyici kanıta olan ihtiyaç azalır

(bk. yukarıda anılan, *Lee Davies*, § 42; yukarıda anılan *Bykov*, § 90; ve *Bašić/Hırvatistan*, no. 22251/13, § 48, 25 Ekim 2016).

72. Mahkeme, adaletin doğru şekilde tecelli ettirilmesi ile bağlantılı bir ilkeyi yansıtan yerleşik içtihadı uyarınca, mahkemelerin kararlarını dayandırdıkları gerekçeleri yeterli düzeyde belirtmesi gerektiğini yinelemektedir (bk. yukarıda anılan *Moreira Ferreira/Portekiz* (no. 2), § 84). Gerekçe sağlama yükümlülüğünün ne derece uygulanması gerektiği, kararın niteliğine göre değişebilmektedir ve davanın koşulları kapsamında belirlenmelidir (bk. *Garcia Ruiz/İspanya* [BD], no.30544/96, § 26, AİHM 1999-I). Bir davacı tarafından öne sürülen her argümana detaylı bir cevap verilmesini gerektirmeksizin bu yükümlülük, adli yargılamalara taraf olan şahısların, söz konusu yargılamaların sonucu açısından belirleyici olan bu argümanlara spesifik ve açık bir cevap verilmesini bekleyebileceğini varsaymaktadır (bk, diğer kararlar arasında, *Ruiz Torija/İspanya*, 9 Aralık 1994, §§ 29-30, Seri A no. 303A, ve *Higgins ve Diğerleri/Fransa*, 19 Şubat 1998, §§ 42-43, Raporlar 1998I). İlâveten, Sözleşme kapsamında güvence altına alınan haklara müdahale edilmesine ilişkin davalarda, Mahkeme, yerel mahkemeler tarafından verilen kararlar için sunulan gerekçelerin otomatik veya basmakalıp olup olmadığını tespit etmeye çalışmaktadır (bk, bu davaya uygulanabildiği ölçüde, *Paradiso ve Campanelli /İtalya* [BD], no. 25358/12, § 210, AİHM 2017).

73. Sözleşme'nin teorik veya hayali değil, pratik ve etkili hakları güvence altına almayı amaçladığına ilişkin köklü ilkesi ışığında, tarafların talepleri ve görüşlerinin gerçekten “dinlenmemesi” yani bir mahkeme tarafından uygun bir şekilde incelenmemesi hâlinde adil yargılanma hakkı etkili olarak değerlendirilemez (bk. *Ilgar Mammadov/Azerbaycan* (no. 2), no. 919/15, § 206, 16 Kasım 2017; *Carmel Saliba/Malta*, no. 24221/13, § 65, 29 Kasım 2016 burada anılan diğer kararlar; ve *Fodor/Romanya*, no. 45266/07, § 28, 16 Eylül 2014). Ceza yargılamalarının adilliğini incelerken, Mahkeme özellikle, yerel mahkemelerin, sanık tarafından değinilen belirli, ilgili ve

önemli hususları göz ardı ederek, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi kapsamındaki yükümlülüklerini yerine getirmediklerine hükmetmiştir (bk. *Zhang/Ukrayna*, no. 6970/15, § 61, 13 Kasım 2018, ve *Nechiporuk ve Yonkalo/Ukrayna*, no. 42310/04, § 280, 21 Nisan 2011).

(b) Söz konusu ilkelerin somut davaya uygulanması

74. Mahkeme, ilk olarak, yargılamayı yürüten mahkemenin başvuranı terör örgütü üyeliğinden ve bir belediye yolcu otobüsüne molotof kokteyliyle saldırdığı için kamu malına zarar vermekten mahkûm ettiğini ve bu doğrultuda, başvuranı, toplamda yirmi beş yıl dört ay hapis cezasına mahkûm ettiğini kaydetmektedir. Terör örgütüne üyelik suçuna ilişkin olarak, yargılamayı yürüten mahkeme, iki delile dayanmıştır: (i) K.Ş.'nin ayrı ceza yargılamaları kapsamında verdiği ifadeler ve başvuranı bir fotoğraftan teşhis etmesi, ve (ii) başvuranın evinde yapılan arama sırasında bulunan ve ele geçirilen belgeler.

75. Belediye yolcu otobüsüne ilişkin olay hususunda, yargılamayı yürüten mahkeme, gerekçeli kararında, bu hususa ilişkin tek delilin, 20 Mart 2007 tarihinde başvuranın evinde gerçekleştirilen arama esnasında bulunan "Sürece Ait Rapordur" başlıklı, yazan kişinin otobüse molotof kokteyli attığını kabul ettiği belge olduğunu belirtmiştir. Sonuç olarak, arama esnasında bulunan delil ve K.Ş. tarafından sunulan delilin başvuranın mahkûmiyetinde temel bir rol oynadığı sonucuna varılabilir (karşılaştırınız, *Tsion/Gürcistan* (k.k.), no. 7720/12, 16 Haziran 2020).

76. Başvuranın evinde gerçekleştirilen aramaya ilişkin olarak, Mahkeme, başvuranın, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 119 § 4 maddesi kapsamında zorunlu olmasına rağmen, aramayı iki teyit eden tanık mevcudiyetinde gerçekleştirmeyen polis memurları tarafından yerleştirilmiş olabileceğini ileri sürerek bulunan belgelerin kendisine ait olduğunu kabul etmediğini not etmektedir. Bu temelde başvuran, polisin, söz konusu delili evine yerleştirip yerleştirmedigine dair önemli soruya ilişkin adli bir denetimin, yukarıda

belirtilen yasal hükümlere uyulmamasından dolayı fiilen imkânsız hâle geldiğini ileri sürmüştür.

77. Mahkeme, başvuranın evinde yapılan aramanın, iki teyit eden tanık yokluğunda gerçekleştirilmesinden dolayı kanuna uygun olmayan bir şekilde yürütüldüğü gerekçesiyle Sözleşme'nin 8. maddesinin hâlihazırda ihlal edildiği kanaatine vardığını tekrarlamaktadır.

78. Sözleşme'nin 6. maddesi kapsamında, Mahkemenin içtihadı, iç hukuk hükümleri kapsamında "kanuna aykırı" olarak kabul edilen delillerin yerel mahkemeler tarafından kullanılmasını otomatik olarak kapsam dışı bırakmamaktadır (bk. diğer kararlar arasında, *Parris/Kıbrıs* (k.k.), no. 56354/00, 4 Temmuz 2002). Fakat, savunmanın, "kanuna aykırı" veya iç hukuka uygun olup olmadığına bakılmaksızın, bir delilin güvenilirliğini veya gerçekliğini sorgulatabilen savunulabilir bir iddianın temelini ortaya koyabildiği hâllerde, Sözleşme'nin 6. maddesi kapsamında Mahkemenin içtihadı, yerel mahkemelerin, delilin gerçekliğine ilişkin herhangi bir şüpheyi ortadan kaldırmak amacıyla, çekişmeli bir şekilde, davanın tüm koşullarına dair kapsamlı bir değerlendirme yapmasını gerektirmektedir (bk. *Murtazaliyeva/Rusya* [BD], no. 36658/05, § 157, 18 Aralık 2018; yukarıda anılan *Bykov*, § 95; ve *Horvatić /Hırvatistan*, no. 36044/09, § 82, 17 Ekim 2013).

79. İlâveten, Mahkeme, hem Türkiye Anayasası hem de Ceza Muhakemesi Kanunu'nun, kanuna aykırı şekilde elde edilen delillerin ceza yargılamalarında kullanılması ve kabul edilebilirliği karşısında sağlam bir duruş tesis ederek oldukça güçlü usuli güvenceler sağladığını not etmektedir. Öncelikle, Anayasa'nın 38 § 6 maddesi, kanuna aykırı şekilde elde edilen (henüz delil olarak tanımlanmayan) bulguların delil olarak kabul edilemeyeceğini belirtmektedir. Benzer şekilde, Ceza Muhakemesi Kanunu'nun 206 § 2 (a) maddesi, kanuna aykırı şekilde elde edilen delilin kabul edilemez olduğunu öngörmektedir. Aynı Kanun'un 217 § 2 maddesi, bir suçun, kanuna uygun bir şekilde elde edilen her türlü delille ispat

edilebileceğini öngörmektedir. Söz konusu Kanun'un 230 § 1 (b) maddesi, yargılamayı yürüten mahkemeyi, dayanmaya karar verdiği delilleri belirtmek ve kanuna aykırı şekilde elde edilen delilleri açık bir şekilde ve ayrı ayrı göstermekle yükümlü kılmaktadır. Bu bağlamda, Mahkeme ayrıca, Anayasa Mahkemesinin ilgili yasal hükümlere aykırı kabul edilen aramalarda elde edilen delillerin yerel mahkemeler tarafından kullanılmasına ilişkin olarak benzer bir yaklaşım benimsediğini kaydetmektedir (bk.36 ve 37. paragraflar).

80. Bu arka plana karşı, Mahkeme, bir takım delillerin Sözleşme ve Protokolleri tarafından korunan hak ve özgürlükler veya yasal şartlar ihlal edilerek elde edildiğine ilişkin kanıtlanmış bir iddia karşısında yerel mahkemelerin uygun bir yanıtının olmamasının, ilke olarak, özellikle delillerin mahkûmiyet için belirleyici bir öneme sahip olduğu durumlar dâhil olmak üzere, adil yargılanma gereklilikleri ile bağdaşmayacağı kanaatine varmaktadır.

81. Somut davada, Mahkemenin rolü, yukarıda belirtilen içtihatları ışığında, (i) başvuranın, evinin aranması esnasında bulunan delillerin kanuna uygunluğu, güvenilirliği, gerçekliği ve kabul edilebilirliğine karşı ilk bakışta haklı görülen bir dava (*prima facie* case) ileri sürüp süremediğini ve (ii) ulusal mahkemelerin, yukarıda bahsedilen şekilde söz konusu hususlara ilişkin detaylı bir inceleme yapıp yapmadığını belirlemektir (bk. bu davaya uygulanabildiği ölçüde, *Mehmet Zeki Çelebi/Türkiye*, no. 27582/07, § 51, 28 Ocak 2020) Kuşkusuz, bu tür bir incelemenin niteliği ve kapsamının ölçüleceği kıstas, söz konusu delilin önemi doğrultusunda belirlenecektir; delilin rolü bir başvuranın mahkûmiyeti açısından ne kadar önemliyse yerel mahkemelerin incelemesi de o kadar özenli olmalıdır (bk. bu davaya uygulanabildiği ölçüde, savunmanın bir tanığa soru yöneltme taleplerine karşı yerel mahkemelerin görevine ilişkin benzer bir yaklaşım için, *Murtazaliyeva*, § 166, ve hazır bulunmayan tanıklar tarafından sunulan deliller karşısında usuli güvencelere ilişkin benzer bir yaklaşım için *Al-Khawaja ve Tahery/Birleşik Krallık* [BD], no. 26766/05 ve 22228/06, § 116,

AIHM 2011).

82. Mahkeme, özellikle, başvuran ve sanıkların ya kendileri ya da avukatları aracılığıyla kendi yasal olanaklarını, birkaç defa, yerel mahkemelerin dikkatini aramaların iç hukukun gereklilikleri doğrultusunda gerçekleştirilmediğine -kendilerine göre- çekmek için kullandıkları göz önünde bulundurulduğunda, yukarıda belirtilen sorunun ilk kısmına olumlu yanıt vermelidir.

83. Bu doğrultuda, Mahkeme, yerel mahkemelerin, bulunan ve ele geçirilen delillerin kabul edilebilirliği, güvenilirliği ve niteliğinin yanı sıra başvuranın evinde gerçekleştirilen aramanın kanuna uygunluğuna ilişkin kapsamlı bir inceleme yürütüp yrtmediklerini de değerlendirmelidir. Arama esnasında bulunan belgelerin başvuranın mahkmiyetindeki temel rolü göz önünde bulundurulduğunda, Mahkeme, yargılamayı yürüten mahkemenin söz konusu hususları mümkün olan en derin incelemeye tabi tutmasının zorunlu olduğu kanaatine varmaktadır (bk, bu davaya uygulanabildiği ölçüde, *Bosak ve Diğerleri/Hırvatistan*, no. 40429/14 ve diğer 3 başvuru, § 80, 6 Haziran 2019). İlâveten, söz konusu belgeler, tarafsız bir gözlemciyi, belgelerin başvuran tarafından hazırlandığı sonucuna makul bir şekilde vardırabilecek herhangi bir unsur içermediğinden dolayı Mahkeme, yerel mahkemelerin, belediye yolcu otobüsüne saldırdığını itiraf eden, belgeyi yazan kişinin başvuran olup olmadığını ortaya çıkarabilecek makul her türlü imkânı tüketme yükümlülüğü altında olduklarını kaydetmektedir (bk bu davaya uygulanabildiği ölçüde, *Kasparov ve Diğerleri/Rusya*, no. 21613/07, § 64, 3 Ekim 2013). Her hâlükârda, aramanın ve elde edilen delillerin kanuna uygunluğuna ilişkin söz konusu incelemeleri gerçekleştirme ihtiyacı, Anayasa ve Ceza Muhakemesi Kanunu kapsamında, yargılamayı yürüten mahkemenin görevidir.

84. Bu bağlamda, Mahkeme, yargılamayı yürüten mahkemenin,  polis memurunun beyanlarını dinlediğini ve söz konusu memurlardan ikisinin, arama 20 Mart 2007 tarihinde erken saatlerde gerçekleştirildiğinden dolayı

bu aramanın iki teyit eden tanık yokluğunda yapıldığını kabul ettiklerini gözlemlemektedir. İlâveten, başvuranın avukatı, memurlardan birine, başvuranın babasının her bir odanın aranması esnasında hazır bulunup bulunmadığını sormak istediğinde, yargılamayı yürüten mahkeme, bu sorunun gerçeği ortaya çıkarmakla hiçbir ilgisi olmadığı kanaatine vararak ve bu sonuca varırken hiçbir gerekçe sunmayarak söz konusu soruyu reddetmiştir. Mahkemeye göre, başvuranın, polis memurlarının söz konusu belgeleri kendi evine yerleştirdikleri iddiasına ışık tutabileceği göz önünde bulundurulduğunda bu, daha yerinde bir soruydu. Aynı şekilde, yargılamayı yürüten mahkemenin, başvuranın, babasının Türkçe konuşamamasından dolayı arama tutanağını imzalamasının pek bir şey ifade etmediğine ilişkin iddiasına dair bir değerlendirme yapmadığı görülmektedir (karşılaştırınız, *Kirakosyan/Ermenistan* (no. 2), no. 24723/05, § 62, 4 Şubat 2016).

85. Aynı şekilde, yargılamayı yürüten mahkeme, başvuranın evinde yapılan arama esnasında bulunan, ne parmak izi ne de imza içeren bir sayfalık bir bilgisayar çıktısı olan belge ve başvuran arasındaki bağlantıyı incelemek adına herhangi bir girişimde bulunmamıştır (bk, bu davaya uygulanabildiği ölçüde, *Layijov/Azerbaycan*, no. 22062/07, § 73, 10 Nisan 2014).

86. Yargılamayı yürüten mahkemenin gerekçeli kararında, Ceza Muhakemesi Kanunu’nun 119 § 4 maddesi kapsamında, iki teyit eden tanığın mevcudiyetine ilişkin yasal gerekliliği yerine getirmediğini kabul eden iki polis memuru tarafından sunulan delilden bahsedilmemiştir (karşılaştırınız *Erduran ve Em Export Dış Tic. A.Ş./Türkiye*, no. 25707/05 ve 28614/06, § 110, 20 Kasım 2018). Yargılamayı yürüten mahkeme, polis memurlarının ifadeleriyle ilgisini hiçbir şekilde değerlendirmeden, aramaya “bir hâkim tarafından izin verildiğine” ve dolayısıyla, aramanın “usule uygun olduğuna” hükmetmiştir (bk, bu davaya uygulanabildiği ölçüde, yukarıda anılan *Carmel Saliba/Malta*, § 70). Böyle yetersiz ve basmakalıp bir gerekçelendirme, yargılamayı yürüten mahkemenin, başvurana son derece ağır bir hapis cezası vermeden önce, başvuranın, aramanın kanuna uygunluğunun yanı sıra elde

edilen delillerin kabul edilebilirliği, doğruluğu ve güvenilirliğine karşı belirli, ilgili ve önemli itirazlarını usule uygun şekilde incelediğini ve bu itirazlara etkin şekilde yanıt verdiğini gösteremediği anlamına gelmektedir.

87. Daha da önemlisi, yargılamayı yürüten mahkeme, -itiraz edilen delilin kabul edilebilirliğine dair hükümde bulunmasına sebebiyet verecek olan- delilin kanuna aykırılığına ilişkin olarak Anayasa ve Ceza Muhakemesi Kanunu'nda korunan ilgili usuli güvenceleri uygulama yükümlülüğünü yerine getirememiştir. Mahkemeye göre, Sözleşme'nin 53. maddesi kapsamında, esas delillerin kabul edilebilirliği ve kanuna uygunluğuna ilişkin olarak Anayasa dâhil olmak üzere iç hukuk hükümlerince başvurana sağlanan güçlendirilmiş korumanın yerel mahkemelerce uygulanmadığına atfedilen önem göz önünde bulundurulduğunda, söz konusu usuli eksikliğin, başvuran aleyhindeki ceza yargılamalarının bir bütün olarak adilliği üzerinde özel bir önemi bulunmaktaydı.

88. Yukarıdaki hususlar ışığında, Mahkeme, başvuranın, odak noktası esas delillerin kanuna uygunluğu, kabul edilebilirliği, doğruluğu ve güvenilirliği olan savunmalarına, bu hususları usule uygun şekilde değerlendirdiklerini gösterebilecek gerekçeler sunmayarak etkin usuli güvenceler sağlamaktan kaçınıyor gibi görünen yerel mahkemelerin uygun bir yanıt vermediği sonucuna varmaktadır.

89. Özetle, başvuranın evinde yapılan arama esnasında bulunan esas delillerin, gerekli usuli güvenceleri uygulamaksızın kullanılması, aleyhindeki ceza yargılamalarını başvuran açısından adaletsiz hâle getirmiştir (bk. *Botea/Romanya*, no. 40872/04, §§ 42-43, 10 Aralık 2013, ve karşılaştırınız *Musa Karataş/Türkiye*, no. 63315/00, §§ 92 ve 95, 5 Ocak 2010).

90. Buna göre, Sözleşme'nin 6 § 1 maddesi ihlal edilmiştir.

91. Dolayısıyla, Mahkeme, başvuranın, yargılamayı yürüten mahkeme nezdinde K.Ş.'ye soru yöneltilmediği iddiasına ilişkin olarak Sözleşme'nin 6 §§ 1 ve 3 (d) maddesi kapsamındaki şikâyetini esas açısından incelemenin gerekli olmadığı kanaatindedir.

III. SÖZLEŞME’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI

92. Sözleşme’nin 41. maddesi aşağıdaki gibidir:

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme veya Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeci Tarafın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırıabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tazminat

93. Başvuran, 20 Mart 2007 tarihinden beri özgürlüğünden mahrum bırakıldığından dolayı dokuz kişilik ailesinin ihtiyacını karşılayamadığını ileri sürerek maddi tazminat olarak 100.000 avro talep etmiştir. Manevi tazminata ilişkin olarak, başvuran, yirmi beş yılı aşan bir hapis cezasına mahkûm edilmesinden dolayı katlanmak zorunda kaldığı acı ve ızdıraba karşılık olarak 100.000 avro talep etmiştir.

94. Hükümet, (i) talepler ve Sözleşme’ye ilişkin iddia konusu ihlaller arasında illiyet bağı olmadığını ve (ii) taleplerin her hâlükârda aşırı olduğunu ve Mahkemenin içtihadında hükmedilen miktarlara karşılık gelmediğini ileri sürerek söz konusu taleplere itiraz etmiştir.

95. Mahkeme, başvuranın, maddi zarar taleplerine ilişkin dayanak sunamadığını kaydetmiş ve dolayısıyla, bu talebi reddetmiştir. Diğer yandan, Mahkeme, somut davada tespit ettiği iki farklı ihlal ışığında, manevi tazminat olarak, yansıtılabilecek her türlü vergi hariç olmak üzere, başvurana 10.000 avro ödenmesine hükmetmektedir (bk. *Cevat Özel /Türkiye*, no. 19602/06, § 42, 7 Haziran 2016, ve *Karabeyoğlu/Türkiye*, no. 30083/10, § 136, 7 Haziran 2016). Buna karşın Mahkeme, en uygun tazmin şeklinin başvuranın, talep etmesi hâlinde, Sözleşme’nin 6. maddesinin gerekliliklerine uygun olarak yeniden yargılanması olacağını tekrarlamaktadır (bk. *Soytemiz/Türkiye*, no. 57837/09, §§ 63-64, 27 Kasım 2018).

B. Masraf ve giderler

96. Başvuran ayrıca, avukatlık creti için 3.000 avro ve Mahkeme önünde oluşan tercüme masrafları ve posta giderleri için 229 avro talep etmiştir. Başvuran, söz konusu talepleri destelemek üzere, posta makbuzları, ve tercüme masraflarına ilişkin bir fatura sunmuştur.

97. Hükümet, Mahkemeyi, tercüme masrafları hariç olmak üzere başvuranın bu başlık altındaki taleplerini, Mahkeme İ Tüzüğü'nün 60 üç 1 ve 3 maddesi uyarınca reddetmeye davet etmiştir.

98. Mahkemenin itilhadına göre, bir başvuran, ancak masraf ve giderlerin fiilen ve zorunlu olarak yapıldığını ve miktar olarak makul olduğunu belgelendirebildiği takdirde bunların geri ödenmesi hakkına sahiptir. Somut davada, elindeki belgeler ve yukarıda belirtilen kriterleri göz önünde bulundurarak, Mahkeme, destekleyici hiçbir belge sunulmamasını dikkate alarak avukatlık ücretlerine yönelik talebi reddetmiştir. Diğer yandan, Mahkeme, nezdinde gerçekleşen yargılamalarda oluşan posta ve tercüme masrafları için, başvurana, yansıtılabilecek her türlü vergiden muaf tutulmak üzere 229 avro ödenmesinin uygun olduğu kanaatindedir.

C. Gecikme faizi

99. Mahkeme, gecikme faizinin Avrupa Merkez Bankasının söz konusu dönem için geçerli olan marjinal faiz oranına üç puan eklenmek suretiyle elde edilecek oran üzerinden hesaplanmasını uygun görmektedir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME, OYBİRLİğİYLE,

1. Başvurunun kabul edilebilir olduğuna;
2. Sözleşme'nin 8. maddesinin ihlal edildiğine;
3. Sözleşme'nin 6   1 maddesinin ihlal edildiğine;

4. Sözleşme'nin 6 § 1 ve 3 (d) maddesi kapsamındaki şikâyetin incelenmesine gerek bulunmadığına;

5.

(a) Kararın Sözleşme'nin 44 § 2 maddesi uyarınca kesinleştiğı tarihten itibaren üç ay içerisinde, davalı Devlet tarafından, başvurana, ödeme tarihindeki döviz kuru üzerinden davalı Devletin para birimine çevrilmek üzere, aşağıda belirtildiğı gibi:

(i) manevi tazminat olarak, yansıtılabilecek her türlü vergi hariç olmak üzere 10.000 avro (on bin avro);

(ii) masraf ve giderler için, başvurana yansıtılabilecek her türlü vergi hariç olmak üzere 229 avro (iki yüz yirmi dokuz avro) ödenmesine;

(b) yukarıda bahsi geçen üç aylık sürenin bittiğı tarihten itibaren ödeme gününe kadar geçen sürede, yukarıda bahsedilen miktara, Avrupa Merkez Bankasının söz konusu dönem için geçerli olan marjinal faiz oranına üç puan eklenmek suretiyle elde edilecek oran üzerinden basit faiz uygulanmasına;

6. Başvuranın adil tazmine ilişkin diğerk taleplerinin reddedilmesine karar vermiştir.

İşbu karar İngilizce olarak tanzim edilmiş olup, Mahkeme İç Tüzüğü'nün 77§§ 2 ve 3. maddesi uyarınca 16 Şubat 2021 tarihinde yazılı olarak bildirilmiştir.

Stanley Naismith
Yazı İşleri Müdürü

Jon Fridrik Kjølbro
Başkan